

Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών: 1739/2000

Πηγή: ΕΕΔ 61/2002, σελ. 31

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ – ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η ευθύνη του εργοδότη από το εργατικό ατύχημα εργαζομένου του είναι αντικειμενική. – Απαλλάσσεται όμως αυτός της προς αποζημίωση ευθύνης του, εάν ο παθών είναι ασφαλισμένος στον κλάδο εργατικών ατυχημάτων του ΙΚΑ ή άλλου ασφαλιστικού οργανισμού που παρέχει αποζημίωση ίση ή μεγαλύτερη εκείνης του ν. 551/1915. – Ο παθών σε κάθε περίπτωση διατηρεί την αξίωσή του για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής του βλάβης, ακόμη και αν ο εργοδότης απαλλάσσεται της προς αποζημίωση υποχρέωσης, εφ' όσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα αυτού ή προστηθέντος του. – Ακρωτηριασμός δακτύλων χεριού εργαζομένης σε τμήμα κρεοπωλείου σουπερ – μάρκετ, κατά την εκ μέρους της χρήση της μηχανής κοπής κρέατος. – Κρίση ότι επρόκειτο για εργατικό ατύχημα οφειλόμενο σε πταίσμα της επιχείρησης που εκμεταλλεύετο το σούπερ - μάρκετ, η οποία παραβίασε συγκεκριμένα μέτρα ασφάλειας, διότι η μηχανή κοπής κρέατος δεν ήταν η πλέον κατάλληλη, δεν έφερε στοιχεία του κατασκευαστή, ούτε σήμανση πιστότητας CE σύμφωνα με τις κοινοτικές προδιαγραφές, δεν είχε επάνω στη χοάνη της προστατευτικό εξάρτημα, ήταν τοποθετημένη πολύ ψηλά σε σχέση με το ύψος της παθούσας, η οποία επί πλέον δεν είχε επαρκώς εκπαιδευθεί στη χρήση της. – Επιδίκαση στην παθούσα εύλογης αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ηθικής της βλάβης.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρα 1 και 16. Α.Κ. άρθρα 928 και 932. Π.δ. 18/18.1.1996. Οδηγίες του Συμβουλίου 93/44/ΕΟΚ και 93/68/ΕΟΚ. Π.δ. 395/1994 άρθρα 7, 9 και παράγραφος 2.12 του παραρτήματός του.

Πρόεδρος, ο Πρωτοδίκης, κ. Ευθ. Κοκκινογένης
Δικηγόροι, οι κ.κ. Γεώργ. Γαϊτάνης, Θεόδ. Σκοπελίτης

Με την υπό κρίση αγωγή της η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι προσλήφθηκε από την πρώτη εναγομένη, της οποίας ο δεύτερος εναγόμενος τυγχάνει ομόρρυθμο μέλος της, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου την 6.12.1997, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της ως πωλήτρια στην επιχείρηση «Super Market» με το διακριτικό τίτλο «Α.», την οποία διατηρεί η πρώτη εναγομένη στη Ν. Πέραμο Αττικής. Ότι από της προσλήψεώς της τοποθετήθηκε και προσέφερε τις υπηρεσίες της στο τμήμα κρεοπωλείου, όπου μεταξύ των άλλων χειριζόταν και μια κρεατομηχανή κοπής κιμά κρεάτων. Στη συνέχεια ισχυρίζεται ότι την 11.3.1999, ενώ είχε θέσει σε λειτουργία την κρεατομηχανή, προκειμένου να κόψει κατεψυγμένο κιμά σε πελάτισσα του καταστήματος και με τη βοήθεια του γουδιού έσπρωχνε τα κομμάτια στη χοάνη της μηχανής, αυτό (γουδί) γλίστρησε, με αποτέλεσμα το δεξί της χέρι να εισέλθει εντός της χοάνης και να ακρωτηριασθούν όλα τα δάκτυλά της, πλην του μικρού δακτύλου και του μεγαλύτερου μέρους της δεξιάς παλάμης. Ότι πρόκειται για εργατικό ατύχημα που προκλήθηκε από υπαιτιότητα του δευτέρου εναγομένου, εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης, καθόσον δεν είχαν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας για τη λειτουργία της κρεατομηχανής, η οποία δεν πληρούσε τις

προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπεία των ανωτέρω ζητεί να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να της καταβάλουν εις ολόκληρο καθέναν το ποσό των 20.000.000 δρχ. και να αναγνωρισθεί ότι οφείλουν να του καταβάλουν επιπλέον εις ολόκληρο καθέναν το ποσό των 51.725.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη λόγω του ατυχήματος, για έξοδα χρησιμοποίησης ταξί και προσθήκης τεχνητού χεριού όπως το αίτημα της αγωγής παραδεκτά περιορίσθηκε κατά ένα μέρος σε κατανηφιστικό με δήλωση της ενάγουσας που καταχωρήθηκε στα πρακτικά της δίκης. Τέλος, ζητεί να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να διαταχθεί προσωπική κράτηση σε βάρος του δεύτερου εναγομένου λόγω της αδικοπραξίας και να καταδικασθούν οι εναγομένοι στη δικαστική της δαπάνη. (...)

Κατά τη σαφή έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915, όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 (περί ευθύνης προς αποζημιώσιν των εξ ατυχημάτων εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων), ως ατύχημα από βίαιο συμβάν, που επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής σε εργάτη ή υπάλληλο των εργασιών ή επιχειρήσεων των αναφερομένων στο άρθρο 2 του αυτού β.δ., θεωρείται κάθε βλάβη του σώματος ή της υγείας, η οποία είναι αποτέλεσμα βιαιάς και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου που δε θα ελάμβανε ύπαρξη χωρίς την εργασία και την εκτέλεσή της υπό τις δεδομένες περιστάσεις. Οι όροι του βιαιού συμβάντος υφίστανται και όταν επιδεινώθηκε η νοσηρή κατάσταση του οργανισμού του εργαζομένου λόγω εκτάκτων και εξαιρετικών συνθηκών εργασίας ή μετά την εκδήλωση προϋπάρχουσας νοσηρής κατάστασης εξακολούθησε η αυτή όπως και πριν απασχόλησή του με αποτέλεσμα να επιδεινωθεί περαιτέρω η κατάσταση της υγείας του, εφόσον η εξακολούθηση αυτή της εργασίας του δεν επιτρεπόταν να αξιωθεί από αυτόν, σύμφωνα με τα άρθρα 288 και 662 Α.Κ. (Ολ.Α.Π. 1287/1986, Α.Π. 1720/1997 ΕΕργΔ 58, 135 επ.). Προϋποτίθεται στην τελευταία περίπτωση γνώση της ασθένειας του εργαζομένου από τον εργοδότη, η οποία και δημιουργεί την υποχρέωσή του να μην αξιώσει τη συνέχιση της εργασίας υπό τις ίδιες συνθήκες (Α.Π. 1673/1983, 1529/1980). Η ευθύνη του εργοδότη προς καταβολή της προβλεπόμενης από το ν. 551/1915 αποζημιώσεως στον παθόντα από εργατικό ατύχημα είναι αντικειμενική, δηλαδή αυτός ευθύνεται στην καταβολή της παραπάνω αποζημιώσεως ανεξαρτήτως του πταίσματος του ίδιου ή του προστηθέντος από αυτόν. Ο εργοδότης απαλλάσσεται της εν λόγω αποζημιώσεως μόνο όταν ο παθών είναι ασφαλισμένος στον κλάδο εργατικών ατυχημάτων του ΙΚΑ ή στον ίδιο κλάδο άλλου ασφαλιστικού οργανισμού που παρέχει αποζημίωση ίση ή μεγαλύτερη από την αποζημίωση του ν. 551/1915 (βλ. Α.Π. 914/1990 ΔΕΝ 48, 553, Εφ. Αθ. 1758/2000 ΕλλΔνη 41, 818). Ο παθών διατηρεί σε κάθε περίπτωση – δηλαδή και όταν ακόμη υπό ορισμένες προϋποθέσεις ο εργοδότης απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς του για αποζημίωσή του – την αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης κατά του εργοδότη, εφόσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα αυτού ή προστηθέντος από αυτόν προσώπου (βλ. Ολ.Α.Π. 1117/1986 και Α.Π. 1720/1997 ό.π.). Στην περίπτωση θανατώσεως του εργαζομένου η χρηματική ικανοποίηση επιδικάζεται στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης (άρθρο 932 εδ.γ' του Α.Κ.).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων, οι οποίοι εξετάσθηκαν στο ακροατήριο του δικαστηρίου τούτου και οι οποίες περιέχονται στα πρακτικά του (...) αποδείχθηκαν τα εξής: Η ενάγουσα προσλήφθηκε από το δεύτερο εναγόμενο, νόμιμο εκπρόσωπο και ομόρρυθμο μέλος της πρώτης των εναγομένων εταιρείας με την επωνυμία «Κ.Α. και Σία Ε.Ε.» με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου στις 6.12.1997, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της ως πωλήτρια στο «Super Market» της πρώτης

εναγομένης στη Ν. Πέραμο Αττικής με το διακριτικό τίτλο «Α». Παρά το γεγονός ότι η εναγομένη προσλήφθηκε ως πωλήτρια μετά λίγο χρόνο από την πρόσληψή της, έπειτα από εντολή του δευτέρου εναγομένου, τοποθετήθηκε στο τμήμα του κρεοπωλείου του καταστήματος, όπου μεταξύ των άλλων χρησιμοποιούσε και την κρεατομηχανή για να κόβει στους πελάτες νωπό ή κατεψυγμένο κιμά. Στις 11.3.1999 και περί ώρα 18.30 περίπου, ενώ εργαζόταν στο κρεοπωλείο και είχε θέσει σε λειτουργία την κρεατομηχανή, προκειμένου να κόψει κατεψυγμένο κιμά σε μια πελάτισσα του καταστήματος και είχε τοποθετήσει εντός της χοάνης της μηχανής κομμάτια κατεψυγμένου κρέατος, τα οποία πίεζε με το ξύλινο γουδί που κρατούσε στο δεξί της χέρι, λόγω της σκληρότητας του κατεψυγμένου κρέατος και του λίπους το οποίο υπήρχε στη λαβή του γουδιού, το τελευταίο γλίστρησε από το χέρι της, με αποτέλεσμα το δεξί της χέρι να εισέλθει με δύναμη εντός της χοάνης, να έλθει σε επαφή με τον κοχλία της μηχανής και να ακρωτηριασθούν όλα τα δάκτυλά της (πλην του μικρού δακτύλου). Στη συνέχεια, αφού κάποια υπάλληλος έκλεισε τη μηχανή απελευθέρωσε το χέρι της και μετακομίσθηκε στο Θριάσιο Νοσοκομείο και κατόπιν στο ΚΑΤ, όπου υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση κατά την οποία έγινε σύγκλιση του τραύματος και διαμόρφωση του εναπομείναντος τμήματος της παλάμης. Επιπλέον δε της συνεστήθη νέα χειρουργική επέμβαση μετά 6μηνο, κατά την οποία θα γίνει προσπάθεια μεταμόσχευσης του μεγάλου δακτύλου του ποδιού στη θέση του (ΔΕ) αντίχειρα με ποσοστό επιτυχίας 35% (βλ. από 5.11.1999 δύο γνωματεύσεις του ΚΑΤ). Συνεπεία του εν λόγω σοβαρού τραυματισμού της, που είχε σαν συνέπεια των ακρωτηριασμό του δεξιού χεριού της, η ενάγουσα κρίθηκε ανίκανη λόγω ατυχήματος σε ποσοστό 67% και 20% λόγω ψυχιατρικής πάθησης, για το χρονικό διάστημα από 17.1.2000 μέχρι 16.1.2000 (βλ. 121/2000 γνωμάτευση της β'βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του ΙΚΑ Ελευσίνας). Ως εκ τούτου το δικαστήριο σχημάτισε πλήρη δικανική πεποίθηση περί της ανικανότητας προς εργασία της ενάγουσας και γι'αυτό το αίτημα για διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης πρέπει ν'απορριφθεί. Το ατύχημα αυτό της ενάγουσας χαρακτηρίζεται ως εργατικό, διότι πρόκειται για βίαιο συμβάν που συνέβη από εξωτερικά αίτια με αφορμή και κατά τη διάρκεια της εργασίας του, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, αναγγέλθηκε δε στο ΙΚΑ με την από 17.3.1999 δήλωση των εναγομένων. Αποκλειστικά υπαίτιοι του ατυχήματος της ενάγουσας είναι οι εναγόμενοι, η μεν πρώτη ως εργοδότρια εταιρεία στην οποία εργαζόταν η ενάγουσα, ο δε δεύτερος ως υπεύθυνος και προστεθείς από την πρώτη εναγομένη, της οποίας είναι εκπρόσωπος και ομόρρυθμος εταίρος. Ειδικότερα, οι εναγόμενοι ευθύνονται δε για τις εξής πράξεις και παραλείψεις: 1) Η κρεατομηχανή δεν ήταν πλέον κατάλληλη, αφού δεν είχε τα στοιχεία του κατασκευαστή, ούτε δεν έφερε τη σήμανση πιστότητας CE, όπως προβλέπεται από το π.δ. 18/18.1.1996 με το οποίο τροποποιήθηκε το π.δ. 377/1993 σχετικά με τις μηχανές σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες του Συμβουλίου 93/44/ΕΟΚ και 93/68/ΕΟΚ και την κατ'αυτό τον τρόπο εναρμόνιση της νομοθεσίας μας με αυτής της ΕΟΚ. Το ότι η μηχανή δεν ήταν η εγκεκριμένη προκύπτει από τη με ημερομηνία 28.7.1999 έκθεση εργατικού ατυχήματος του τεχνικού επιθεωρητή του Κέντρου Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.ΠΕ.Κ.) του Υπουργείου Εργασίας. 2) Η εν λόγω κρεατομηχανή δεν είχε πάνω στη χοάνη προστατευτικό εξάρτημα (προφυλακτήρα, σχάρα κ.λπ.). Η ύπαρξη του σταθερού μεταλλικού ή πλαστικού προφυλακτήρα στην είσοδο της χοάνης (μπούκας), που αποκλείει την προσέγγιση του χεριού στον κοχλία της μηχανής, παρέχει ασφαλή προστασία στο χειριστή του μηχανήματος και θα απέτρεπε το ατύχημα, όπως εξάλλου προκύπτει και από τη με ημερομηνία 28.7.1999 προαναφερθείσα έκθεση του εργατικού ατυχήματος του τεχνικού επιθεωρητή του Κέντρου Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.ΠΕ.Κ.)

του Υπουργείου Εργασίας. Η ύπαρξη του εν λόγω προφυλακτήρα προβλέπεται στο π.δ. 395/1994 (ΦΕΚ 220, Α', 19.2.1994) «περί ελαχίστων προδιαγραφών ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους», όπου στο άρθρο 9 και στην παράγραφο 2.12 του παρατήματος αναφέρεται ότι εάν υπάρχουν κίνδυνοι λόγω επαφής με κινούμενα μηχανικά στοιχεία του εξοπλισμού εργασίας που μπορεί να προκαλέσουν ατυχήματα, πρέπει αυτά να είναι εφοδιασμένα με προφυλακτήρα, ή με συστήματα που να εμποδίζουν την πρόσβαση στις επικίνδυνες ζώνες. Ο προφυλακτήρας αυτός μειώνει τη διάμετρο της χοάνης με αποτέλεσμα να εισέρχεται μόνο το ξύλινο γουδί που πιέζει το κρέας, ενώ εάν δεν υπάρχει, επειδή η χοάνη είναι μεγάλη, μπορεί μαζί με το γουδί να εισέλθει και το χέρι, όπως έγινε στην προκειμένη περίπτωση του ατυχήματος της ενάγουσας. Το ότι η χοάνη είναι πολύ μεγάλη προκύπτει από τις φωτογραφίες της μηχανής που συνοδεύουν τη σχετική έκθεση του εργατικού ατυχήματος και από τις άλλες φωτογραφίες μηχανής, ιδίου τύπου με την επίδικη, που προσκομίζει η ενάγουσα. 3) Επίσης, η ενάγουσα δεν ήταν επαρκώς εκπαιδευμένη στη χρησιμοποίηση της μηχανής και δεν της είχαν επιστήσει την προσοχή στους κινδύνους, που δημιουργούνται από τη χρησιμοποίησή της, κατά παράβαση του άρθρου 7 του π.δ. 395 της 17/19.12.1994. Επίσης, στις παραπάνω παραλείψεις των εναγομένων πρέπει να προστεθεί και το γεγονός ότι η μηχανή είχε τοποθετηθεί πολύ ψηλά σε σχέση με το ύψος της ενάγουσας (που ήταν κοντή) με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται στο να παρακολουθεί και να διενεργεί την κοπή του κρέατος. Περαιτέρω, δεν αποδείχθηκε ότι την ενάγουσα βαρύνει οποιοδήποτε ποσοστό υπαιτιότητας, αφού τήρησε τα μέτρα που απαιτούνται για την κοπή του κιμά και χρησιμοποίησε το ξύλινο γουδί, παρά τα όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζονται οι εναγόμενοι. Το ότι τη στιγμή της κοπής του κατεψυγμένου κιμά χρησιμοποίησε το ξύλινο γουδί προκύπτει και από την κατάθεση της αλλοδαπής (Αλβανικής καταγωγής) L.M., η οποία ήταν εκείνη η πελάτισσα που αγόρασε τον κατεψυγμένο κιμά από την ενάγουσα και η οποία καταθέτει ότι η ενάγουσα έσπρωχνε το κομμένο κομμάτι κρέας με το ξύλο, το οποίο στη συνέχεια μετά το ατύχημα βρέθηκε εντός της μηχανής. Το ότι το ξύλο βρέθηκε εντός της μηχανής σημαίνει ότι χωρούσε μαζί με αυτό (γουδί) και το χέρι της ενάγουσας. Γι'αυτό η σχετική ένσταση των εναγομένων περί συνυπαιτιότητας της ενάγουσας πρέπει ν' απορροφηθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Επίσης, ως ουσιαστικά αβάσιμη πρέπει να απορριφθεί και η ένσταση των εναγομένων για κατάχρηση δικαιώματος, αφού από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι κατά την ενάσκηση του δικαιώματός της με την αγωγή η ενάγουσα υπερέβη τα όρια του 281 Α.Κ. Επομένως, αφού πρόκειται για εργατικό ατύχημα από υπαιτιότητα των εναγομένων και η ενάγουσα ήταν ασφαλισμένη στο Ι.Κ.Α., πρέπει να της καταβληθεί μόνο χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη λόγω του ατυχήματος, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη μείζονα σκέψη. Ως εύλογο χρηματικό ποσό το δικαστήριο θεωρεί το ποσό των 30.000.000 δρχ. Το ποσό αυτό το δικαστήριο κρίνει ότι είναι ανάλογο προς το βαθμό υπαιτιότητας των εναγομένων, τον ψυχικό και σωματικό πόνο που υπέστη η ενάγουσα, τη μόνιμη αναπηρία που προκλήθηκε σ' αυτήν λόγω του ακρωτηριασμού και μάλιστα του δεξιού χεριού της, για τη μερική αποκατάσταση του οποίου θα απαιτηθεί και πλαστική εγχείρηση, το νεαρό της ηλικίας του (22 ετών), τη μεγάλη ταλαιπωρία που υπέστη από τις εγχειρήσεις και γενικά του γεγονότος ότι αισθάνεται μειονεκτικά έναντι των λοιπών συνανθρώπων της. Τα αιτήματα της αγωγής για την επιδίκαση των εξόδων για προσθήκη τεχνικού χεριού και εξόδων για ταξί πρέπει να απορριφθούν ως μη νόμιμα, αφού όπως προαναφέρθηκε, η ενάγουσα δικαιούται μόνο χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, επειδή η αγωγή έχει ως βάση το ν. 551/1915 και η ενάγουσα ήταν ασφαλισμένη στο ΙΚΑ. Κατά συνέπεια,

η αγωγή που είναι σαφής και ορισμένη, στηριζόμενη στις διατάξεις που προαναφέρθηκαν και σ' αυτές των άρθρων 648, 662, 914, 922, 926, 932 του Α.Κ., 22 του Ε.Ν. και 70, 907, 908, 1047 του Κ.Πολ.Δ., πρέπει να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 20.000.000 δρχ. εις ολόκληρο καθέννας (ο δεύτερος εναγόμενος και λόγω της ιδιότητάς του ως ομορρύθμου εταίρου) και να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι οφείλουν να του καταβάλουν επιπλέον το ποσό των 10.000.000 δρχ. επίσης εις ολόκληρο καθέννας με το νόμιμο τόκο από την επόμενη ημέρα που επιδόθηκε η αγωγή, αφού σε περίπτωση μετατροπής του καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό η επίδοση της αγωγής ισχύει ως όχληση (βλ. Α.Π. 13/1994 ΕΕργΔ 54, 737). Όσον αφορά το αίτημα για κήρυξη της απόφασης προσωρινά εκτελεστής, πρέπει να γίνει κατά ένα μέρος δεκτό για το ποσό των 7.000.000 δρχ., από το ποσό που επιδικάζεται καταψηφιστικά, διότι η επιβράδυνση της εκτέλεσης θα επιφέρει σημαντική ζημιά στον ενάγοντα, η οποία είναι άνεργη. Το δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να απαγγελθεί προσωπική κράτηση σε βάρος του δεύτερου εναγομένου, λόγω του αδικήματος, διάρκειας πέντε μηνών, ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως, αφού συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.